

'Elk detail in de muziek
correspondeert
met een visuele
gebeurtenis'

MASON

LIVE

Integratie van
video, licht
en muziek in
live show

In de nieuwe show van Mason vormen video en licht een geheel met de muziek. De twee muzikanten spelen de nummers live met de instrumenten, geluiden en stemmen die op computer staan. Elk element in de muziek correspondeert met een visuele gebeurtenis, waardoor een organisch geheel ontstaat van animaties, licht en muziek. Jorg Schellekens ging kijken in het Haagse Paard van Troje.

In de liveshow van het Nederlandse duo Mason zijn licht en video naadloos geïntegreerd met de muziek. De nauwkeurigheid is vergelijkbaar met volledig op tijdcode gebaseerde shows maar toch genieten de muzikanten alle vrijheid. Ze spelen hun nummers live, voornamelijk met instrumenten, stemmen en geluiden die op hun computers staan. Maar aan lijsten, volgordes of vaste arrangementen hoeven zij zich niet te storen. Video en licht volgen de muziek. Het video- en lichtontwerp is van Manuel Rodrigues, tevens 'system architect' van de visuele kant van de show. Rodrigues: 'In dit project hebben we muziek, licht en video bewust op elkaar gelegd om één verhaal te vertellen. De vocabulaire van dat verhaal bestaat uit cadans, ritmiek, sfeer. Het beeld ondersteunt de muziek.' De show in het Paard van Troje bevestigt dat: het ziet er ongelofelijk vanzelfsprekend uit. Elk detail in de muziek valt exact samen met een visuele gebeurtenis. Er ontstaat een soort logica die je uitnodigt om muziek en beeld als een geheel te ondergaan. Tegelijk blijft het onmiskenbaar live. De twee performers staan achter een berg apparatuur, het in de dance gangbare beeld. Uitstapjes op viool en andere instrumenten versterken de live ervaring. Duidelijk zichtbaar is ook het streven van Rodrigues om met licht en video geen eigen verhaal te vertellen maar juist de muziek te benadrukken. 'Soms heel letterlijk. Er komt een zwerm vogels voorbij. Want de muziek die tilt je op. Je krijgt een zwevend gevoel. Dat is emotionele beeldrijm in een abstracte vorm. Op dat gebied is er nog zoveel te leren.'

Animatie en oren

Voor elf van de dertien nummers in de show heeft Rodrigues originele videocontent gemaakt. 'Het beeld ontstaat in een intense dialoog met de audio. Bijna autistisch luister ik naar de muziek en probeer ik de essentie van het stuk te voelen. Daarmee ga ik schetsen in animatievorm. Ik schiet duizend ideeën af, meestal blijft er één over.' Hij werkt veel met het animatiepakket After Effects van Adobe, uitgebreid met diverse plug-ins en scripts. 'Ik werk veel met audioanalyse om parameters geautomatiseerd aan te sturen op basis van een ►

waveform. Maar ik doe net zoveel gewoon op gehoor, want niets is zo precies als het menselijk oor. Software is ook maar een algoritme dat door mensen is ontwikkeld. Dat is veel beperkter dan alle rijkdom die je kunt horen met deze tools,' zegt hij, terwijl hij op zijn oren wijst. 'Automatisering is nuttig om snel te kunnen werken, omdat het proces enorm arbeidsintensief is. Maar de finesse zit hem toch in goed luisteren en kijken.'

Aan de huidige versie is ongeveer een jaar gewerkt, deels onder grote tijdsdruk. De definitieve 'go' kwam in het najaar van 2010 maar de show duurt ruim een uur en elke minuut daarvan bevat een groot aantal lagen videocontent. Als je bedenkt dat in de filmwereld het maken van één minuut animatie per dag al geldt als behoorlijk produc-

tief, dan wordt het begrijpelijk waarom Rodrigues vijf maanden lang 'dag en nacht' aan dit project heeft gewerkt. En dit naast de reguliere opdrachten voor zijn bedrijf Deepred.tv. 'Elke cel in mijn lichaam die ik over had aan aandacht is hier in gaan zitten.'

Licht

In vergelijking met video kwam het lichtontwerp veel sneller tot stand. De lichtsynchronisatie in de show werkt uiteindelijk heel effectief en heel anders dan video. Rodrigues: 'Licht is een omgeving en komt naar je toe. Dat heeft directe impact. Video blijft toch op het scherm, tenzij je met led werkt zodat het weer een lichtbron wordt.'

Licht kwam op zijn pad toen hij Interactieve Media & Visual Effects studeerde aan de

Nederlandse Filmacademie en als bijbaantje in Amsterdamse discotheken ging werken. 'Ik ben toen verliefd geworden op lampjes. En vooral op muziek. Die combinatie zorgt ervoor dat ik 's nachts te vinden ben in de clubs in het land.' Sinds die tijd droomt hij van het laten versmelten van muziek, licht en video. Vanuit die droom heeft hij ook het concept bedacht dat heeft geleid tot deze Mason Live show.

Ableton Live en video

Hoe werkt de synchronisatie tussen video en muziek? Uitgangspunt is Ableton Live, audiosoftware die werkt met clips. Dit zijn stukjes audio (audiosamples) waar een aantal extra parameters aan vastzitten zoals een 'loop' punt, een bepaalde snelheid

Vogels op het videoscherm bij Mason Live. | FOTO: © ROB ACKET |

Mattijs Kneppers en Arttech

De samenwerking tussen Mattijs Kneppers en Manuel Rodrigues bij Mason Live borduurt voort op hun eerdere samenwerking in een project voor hiphopgroep Flinkke Namen. Ook toen ging het om de synchronisatie van video en geluid. Kneppers is iemand die tools ontwikkelt. Hij studeerde elektrotechniek, stapte over naar Mediatechnologie en verdiepte zich naast zijn studie in elektronische muziek en programmeren. Hij liep stage bij audiovisueel artiest Jeroen Hofs (Eboman) en begon daarna als freelancer met zijn bedrijf Arttech. Het integreren van alle disciplines in een dance

show is een logische ontwikkeling. 'Geen los licht en losse video met ritmische elementen die niet op elkaar zijn afgestemd. Ik kan daar niet tegen als ik dat in een club zie. Het moet geïntegreerd zijn. Eén geheel.' De toekomst ziet er wat hem betreft ook zo uit. 'Er komt misschien wel een moment dat het achterhaald is om een dance evenement te houden zonder verregaande integratie van video, licht en muziek.' Over die integratie van media heeft iedereen het nu ook al, toch ziet hij het zelden. 'In theorie kunnen allerlei applicaties heel veel, maar in de praktijk zijn ze dan niet robuust of intuïtief genoeg. Of het is heel

veel werk om een show op te zetten. Het is dus ook een kwestie van 'de juiste tools.'

Het creëren van die tools voor artiesten en technici is een van zijn grote drijfveren. Hij verdeelt ze in twee categorieën: tools die nieuwe dingen mogelijk maken maar relatief abstract en theoretisch zijn. Zo heeft hij een programma geschreven dat een tijdlijn biedt voor OSC commando's. 'Ik heb het vermoeden dat mensen daar heel mooie dingen mee kunnen doen. Maar om het uit te leggen zou je een gelikte tutorial video moeten maken. Het is een bouwsteen, iets voor innovatieve technici.' De tweede categorie

tools sluit aan bij zijn wens om 'efficiënte, praktijkgerichte projecten te doen die direct aansluiting bij een publiek vinden. Iets moois dat op eigen benen staat.' Zoiets als het project voor Mason, waar een specifieke vraag van Manuel Rodrigues de aanleiding was om een nieuwe tool te ontwikkelen. Momenteel werkt hij aan software om Ableton Live eenvoudiger met lichtsturing te combineren.

- www.arttech.nl
- OSC tijdlijn van Mattijs Kneppers oscseq.com
- Gratis OSC plug-ins voor Live: livegrabber.sourceforge.net

en dergelijke. Een clip kan een enkele klap op een snare zijn, een bas- of synthesizerpartij, enzovoort. In een show met Ableton Live lopen meestal heel veel clips tegelijk. Rodrigues heeft aan elke afzonderlijke clip in de Ableton Live set van Mason een corresponderend stuk videocontent gegeven. Zodra die clip wordt gestart (of een groot aantal clips tegelijk) gaat die informatie via een ethernet netwerk van de audiocomputer van Mason naar de videocomputer van Manuel Rodrigues. De video wordt ogenblikkelijk gestart en is synchroon met de muziek te zien op schermen achter de muzikanten. Voor de projectie worden twee videoprojectoren gebruikt. Behalve de 'identiteit' van de clip (welke video moet ik starten?) geeft het systeem ook informatie aan de videocomputer door over het volume, de afspeelsnelheid en de positie van de 'playhead'. Snelheid en playheadpositie worden rechtstreeks omgezet naar dezelfde parameters van de video. De data over het volume van de clip bepaalt de mate van transparantie van de video's die worden geprojecteerd en dus ook de mix tussen de verschillende elementen. Er wordt dus niet gewoon een animatie gestart bij het starten van een audioclip, maar die video krijgt ook automatisch een snelheid, positie en transparantie toegewezen. Dat geeft het totaalbeeld juist dat extra's waardoor het er logisch en natuurlijk uit ziet. Voor het verwerken en verzenden van alle data wordt gebruik gemaakt van Max4Live plug-ins en custom software die zijn geschreven door Mattijs Kneppers. Rodrigues kende hem van een eerder project met

hiphopgroep Flinke Namen. Kneppers is goed thuis in de programmeeromgeving Max/MSP en de speciale versie daarvan Max4Live, die bedoeld is om te gebruiken binnen Ableton Live. Logisch om dit opnieuw als basis te gebruiken.

Lichtsturing en -techniek

Video en audio lijken op elkaar qua parameters maar voor licht is dit een heel ander verhaal. Vooral bewegend licht heeft een grote hoeveelheid parameters zoals pan/tilt, kleur, gobo's, stroboscoopfunctie en meer. Al die parameters rechtstreeks aansturen vanuit Ableton is volgens Rodrigues niet te doen. Hij heeft daarom gekozen voor een lichtcomputer die de verbindende schakel vormt tussen de videocomputer en de lichtset, te weten een pc-gebaseerd systeem van ChamSys. Hierin heeft hij een groot aantal cues geprogrammeerd die extern worden getriggert. Elke cue geeft instructies door voor kleur, beweging en dergelijke en wordt net als de video opgevoerd door een element uit de muziek. In Ableton lopen er constant vele clips tegelijk wat dus een reeks aan synchrone licht- en videogebeurtenissen veroorzaakt die samen een constant veranderend toneelbeeld vormen. De keuze voor ChamSys maakte Rodrigues niet omdat dit beter of slechter zou werken dan andere systemen, maar vooral omdat hij hiervoor zelf al de hardware had. Gezien de complexiteit van het gesynchroniseerde systeem wilde hij er continu over kunnen beschikken. Zo kon hij troubleshooting en verfijning van de show op zijn eigen werkplek doen zonder

een lichtcomputer te hoeven inhuren. Dat zou alleen maar lastiger zijn geweest en nog duurder ook.

Reisbaar

De drie benodigde computers voor de show zijn laptops, wat het geheel extreem reisbaar maakt. Geen overbodige luxe met het oog op de vele internationale optredens die Mason doet. De enige lichtbron die zij zelf meenemen is een gestileerd apenhoofd (onderdeel van de Mason huisstijl) waarin een aantal groepen ledverlichting is verwerkt. Verder werken zij altijd met de lichtset van de club of het festival, dus dat vraagt wel de nodige voorbereiding. Het invoeren van de patch en het 'mergen' naar de op locatie gebruikte spots doet Rodrigues zoveel mogelijk van tevoren. Op locatie moet hij dan nog posities maken en eventuele problemen oplossen. Door met groepen te werken is het lichtplan eenvoudig schaalbaar. Een gemiddelde lichtset van een club bestaat maximaal uit enkele tientallen bewegende spots. Maar grotere aantallen kan ook. Rodrigues: 'Een symmetrische beweging kun je altijd maken, of je dat nu met 4 of met 20 of met 200 spots doet.' Manuel Rodrigues voorziet een verdere en hechtere integratie van muziek, licht en beeld. Hij droomt hardop van 'softsynthesizers' die vanuit één proces verschillende media genereren. Zijn beeld van de toekomst? 'Moderne opera, in de zin van totaalkunst.' ◀

www.dj-mason.com
www.deepred.tv

De enige lichtbron die Mason zelf meeneemt is een 'gestileerd apenhoofd'. | FOTO: © ROB ACKET |

Mason Live gaat de wereld over

Het duo Mason bestaat uit Iason Chronis en Coen Berrier. Ze touren over de hele wereld, van Duitsland en Zuid-Amerika tot Azië, Afrika en Australië. De twee hebben elkaar ontmoet tijdens hun opleiding aan de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht. Iason Chronis is zoon van een Nederlandse actrice en een Griekse beeldhouwer. Hij leerde op zijn zesde viool spelen, zong in het koor van Kinderen voor Kinderen en leerde DJ'en op de platenspelers van zijn oma. Spelen op viool doet hij nog steeds in de Mason shows. Coen Berrier is zanger en gitarist. In 2007 stond Mason op 1 in de UK dance chart. In 2011 is het album *They Are Among Us* verschenen waarop ze samenwerken met legendarische NYC rappers als (Run) DMC en Kurtis Blow en voormalig Moloko boegbeeld Roisin Murphy.